

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ЖЕРТВА ОТ КОСМОСА

Превод от английски: Рени Димитрова, 1997

chitanka.info

Хедуъл гледаше планетата долу. През тялото му премина тръпка на възхищение, защото това бе един красив свят със зелени равнини, червеникави планински масиви и синьозеленикави морета. Уредите на кораба му бързо събраха информация и установиха, че планетата е твърде подходяща за човека. Хедуъл набра данни за орбитално спускане и отвори тетрадката си.

Той беше писател, автор на „БЕЛИТЕ СЕНКИ НА АСТЕРОИДНИЯ ПОЯС“, „САГА ЗА ДАЛЕЧНИЯ КОСМОС“, „ПЪТЕШЕСТВИЯТА НА МЕЖДУПЛАНЕТНИЯ СКИТНИК“ и „ТЕРИРА — ТАЙНСТВЕНАТА ПЛАНЕТА“.

Започна да пише в тетрадката си: „Пред мен плава нова, примамлива и тайнствена планета и предизвиква въображението ми. Какво ли ще намеря там аз, скитникът между звездите? Какви ли странни тайни се крият под красивата зелена обвивка? Дали това са опасности? Любов? Удовлетворение? Ще намери ли там мир измореният скитник?“

Ричард Хедуъл беше висок, строен, червенокос младеж. Бе наследил сериозно богатство от баща си и го бе инвестирал в голям космически кораб клас СС. През последните шест години бе пътувал със стария си кораб и бе писал възторжени книги за местата, които бе посетил. Но по-голямата част от възторга бе измислен, тъй като чуждите планети бяха отчайващи.

Хедуъл бе установил, че извънземните бяха невероятно тъпи и отчайващо грозни. Храната им бе невъзможна, а държанието ужасно. И въпреки това, Хедуъл пишеше любовните си истории и се надяваше някой ден да изживее някоя от тях.

Планетата долу беше красива, тропическа и без градуве. Корабът му вече се насочваше към едно малко селище от колиби.

— Може би ще я открия тук — каза си Хедуъл, докато корабът рязко намаляваше скоростта си.

Рано тази сутрин Катага и дъщеря му Мили преминаха по моста от лиани, който водеше към Веселата планина, за да съберат цветове от фраг. Никъде на Игати фрагът не цъфтеше толкова богато, както във Веселата планина и това си беше нормално, защото това място бе свято. Посветено на Тангукари, усмихнатия бог.

По-късничко към тях се присъедини и Брог, един младеж с мрачно лице, без значение за никого, освен за самия себе си.

Мили имаше чувството, че ще се случи нещо особено важно. Тя бе високо, стройно момиче и работеше като в транс, като се движеше бавно и замечтано, а вятърът развяваше дългата ѝ черна коса. Познатите предмети бяха като пропити с невероятна яснота и значение. Тя гледаше селото, което представляваше малка купчинка колиби отгатък реката. После се оглеждаше замечтано към върха, издигащ се зад нея, където се извършваха всички бракосъчетания на Игати. А по-нататък се простираше нежносиньото море.

Тя бе най-красивото момиче в Игати. Дори и старият свещеник го признаваше. Мечтаеше за драматична роля в живота, но минаваха ден след ден и монотонният живот в селото не се променяше. И ето я отново тук, събираща цветове от фраг, под горещината на двете слънца. Не беше честно!

Баща ѝ работеше енергично и си тананикаше. Той знаеше, че цветовете скоро ще започнат да ферментират в селския казан. Лаг, свещеникът, ще промърмори подходящите думи и ще възлее питие пред лика на Тангукари. И когато тези формалности бъдат изпълнени, цялото село, включително и кучетата, ще си пийне страхотно.

Тези мисли го караха да работи по-бързо. Освен това Катага бе измислил и една тайна и опасна работа, с която да увеличи още повече престижа си. И това го караше да се чувства доволен.

Брог се изправи, избърса лице с края на препаската си и огледа небето за някакви признаци за дъжд.

— Хей! — извика той.

Катага и Мили вдигнаха поглед.

— Там! — завика Брог. — Там, горе!

Високо над главите им една сребриста точка, обвита в червеникави и зелени пламъци, се спускаше бавно. Докато я гледаха, тя се приближи и се превърна в блестяща сфера.

— Пророчеството! — прошепна благоговейно Катага. — Най-после... След толкова векове на очакване!

— Хайде да кажем в селото! — възкликна Мили.

— Чакай — каза Брог. Той се изчерви силно и заби петата си в земята. — Нали знаете, че аз го видях пръв.

— Разбира се — изрече нетърпеливо Мили.

— И щом съм го видял пръв — продължи Брог, — аз съм извършил нещо много важно в служба на цялото село. Не мислите ли... Няма ли да е редно...

Брог искаше онова, за което мечтаеше всеки игатиец, към което всеки се стремеше и се молеше, и заради което умните хора като Катага строяха тайнствени планове. Но това толкова желано нещо не биваше да се нарича по име. Мили и баща ѝ обаче все пак го разбраха.

— Как мислиш? — попита Катага.

— Предполагам, че той *заслужава* нещо — каза Мили.

Брог потри ръце.

— Съгласна ли си Мили? Би ли се съгласила да го извършиш лично?

— Все пак — отговори Мили, — всичко зависи от свещеника.

— Моля те! — извика Брог. — Лаг може да смята, че още не съм готов. Моля те, Катага! Направи го ти поне!

Катага огледа твърдото изражение върху лицето на дъщеря си и въздъхна.

— Съжالياвам, Брог. Ако бяхме само двамата... Но Мили е много религиозна. Нека реши свещеникът.

Брог кимна напълно примирен. Над главите им блестящата сфера се спусна по-ниско към равнината до селото. Тримата игатийци прибраха чувалите си с цвят от фраг и тръгнаха към дома.

Те стигнаха моста от лиани, който се клатушкаше над бушуващата река. Катага пусна първо Брог да мине, след него изпрати Мили, а той тръгна последен, скрил в ръката си остър нож, който измъкна изпод препаската си.

Както и очакваше, Мили и Брог не погледнаха назад. Те бяха твърде заети да пазят равновесие върху хлъзгавия, клатещ се мост. Когато Катага стигна до средата му, той прекара пръсти под главната поддържаща лиана. Само след миг пръстите му напипаха протърканото място, което бе забелязал преди няколко дни. Той бързо прекара ножа си по него и почувства как нишките се срязаха. Още един-два удара и лианата щеше да се скъса сама под тежестта на човек. Но засега и това бе достатъчно. Много доволен от себе си, Катага скри ножа в препаската си и побърза да настигне Брог и Мили.

* * *

Селото се развълнува, когато се чу новината за пришълеца. Мъжете и жените вече не можеха да говорят за нищо друго, освен за великото събитие и скоро пред храма на Инструмента започнаха ритуалните танци. Но когато възрастният свещеник се показва откъм храма на Тангукари, всички го зачакаха неподвижни.

Свещеникът Лаг бе висок, съсухрен старец. След толкова години служба лицето му бе заприличало досущ на усмихнатия, благодушен бог, на когото служеше. Върху плешивата му глава бе поставена свещеническата корона и той се опираше тежко върху черния свещен жезъл.

Хората се събраха пред него. Брог застана наблизо. Беше стиснал длани с надежда, но не смееше да настоява за наградата си.

— Народе мой — заговори Лаг. — Древното пророчество на Игати сега ще бъде изпълнено. От небесата падна огромна блестяща сфера, точно както се казва в древните легенди. В нея ще има същество точно като нас самите и това ще бъде пратеникът на Тангукари.

Хората закимаха, изпаднали в екстаз.

— Пратеникът ще извърши велики неща. Той ще ни направи добрини, каквито никой досега не е успял. А когато завърши работата си и пожелае почивка, той ще очаква своята награда от нас — гласът на Лаг се сниши до шепот.

— Наградата е онова, което желае всеки игатиец, за което мечтае и се моли. Тя е последният дар, който Тангукари дава на онези, които служат на него и народа му добре.

Свещеникът се обърна към Брог.

— Ти, Брог — каза той, — бе първият, който видя пристигането на пратеника. Ти служиш добре на народа си. — Свещеникът вдигна ръце. — Приятели! Съгласни ли сте, че Брог трябва да получи наградата си?

Повечето от хората завикаха със съгласие. Но Васи, един богат търговец, излезе намръщен напред.

— Не е честно — заговори той. — Ние, останалите, работим за наградата от години и даваме скъпи подаръци на храма. Брог не е

направил достатъчно, за да заслужи дори и обикновената награда. Освен това той е от бедно семейство.

— Прав си — отбеляза свещеникът, а Брог изпъшка на глас. — *Обаче* — продължи старецът — добротата на Тангукари не е само за богатите. И най-бедният може да бъде достоен за нея. И ако не наградим достойно Брог, нали останалите ще загубят надежда?

Хората потвърдиха думите му, а очите на Брог се насълзиха от благодарност.

— Коленичи, Брог — каза свещеникът, а лицето му излъчваше всичката милост и доброта на света.

Брог коленичи. Селяните затаиха дъх.

Лаг вдигна тежкия си жезъл и го стовари с всички сила върху черепа на Брог. Беше силен и точен удар. Брог падна, трепна веднъж и издъхна. Изражението на радост върху лицето му бе красиво и предизвикваше завист.

— Колко красиво беше — промърмори завистливо Катага.

Мили го хвана за ръката.

— Не бой се, татко. Някой ден и ти ще заслужиш наградата си.

— Надявам се — каза Катага. — Но как бих могъл да съм сигурен? Виж Рий. По-добър и благороден човек от него не съм познавал. Този нещастен човек работи и се моли цял живот за насилствена смърт. *Каквато и да е насилствена смърт!* А какво стана? Умря в съня си! Каква смърт е това за един мъж?

— Винаги има изключения.

— Мога да ти изброя още поне десетина като него — каза Катага.

— Опитай се да не се тревожиш за това, татко — каза Мили. — Аз знам, че ти ще умреш красиво като Брог.

— Да, да... Но като си помисли човек, че краят на Брог бе толкова *обикновен*. — Очите му светнаха. — На мен ми се иска нещо наистина голямо. Нещо мъчително и сложно. Нещо чудесно. Като например онова, което ще получи пратеникът.

Мили отмести поглед.

— Това не отговаря на положението ти, татко.

— Вярно, вярно — отвърна Катага. — О, но някой ден... — Той се усмихна на себе си. Наистина! Някой ден! Един умен и смел мъж взима нещата в собствените си ръце и урежда сам насилствената си

смърт, вместо да чака с надежда свещеникът да реши нещо с отслабналия си ум. Можеш да го наречеш ерес или друго, но нещо дълбоко в сърцето на Катага му казваше, че всеки има правото да умре толкова мъчително и насилствено, колкото му се иска... Ако може да го уреди.

Мисълта за полупрерязаната лиана го изпълваше с доволство. Колко голям късмет имаше той, че никога не беше се учил да плува!

— Ела — каза Мили. — Нека поздравим пратеника.

Те последваха съселяните си към равнината, където бе кацнала сферата.

* * *

Ричард Хедуъл се облегна в тапицирания си пилотски стол и избърса потта от челото си. Последните туземци току-що бяха напуснали кораба му и той ги чуваше как пеят и се смеят, докато се връщат към селото си във вечерния здрач. Пилотската кабина миришеше на цветя, мед и вино, а барабанныят ритъм като че ли още отекваше от металните стени.

Той се усмихна замечтано и взе тетрадката си. Избра си молив и записа:

Красиво местенце е Игати със своите високи планини и бързи, бушуващи реки, с покритите с черен пясък морски брегове, буйни зелени джунгли и огромни цъфтящи дървета.

„Не, не е хубаво“ — каза си той. Облиза устни и продължи:

Хората тук са истински хуманоиди, със светла кожа и приятно държание. Те ме посрещнаха с цветя и танци и показаха голяма радост и обич към мен. Нямах никакви трудности при хипнотичното научаване на езика им и скоро се почувствах съвсем като у дома си. Те са

добродушни и весели хора, мили и любезни, живеещи в пълно съгласие с природата. Какъв добър урок може да бъде това за цивилизования човек!

Сърцето му се отваря към тях бързо, също и към Тангукари, техния добродушен бог. На човек му се иска цивилизацията никога да не достигне дотук, за да не отклони тези мили хора от радостното им съществуване.

Хедуъл избра един молив с по-остър връх и продължи да пише:

„Има едно момиче, което се казва Мили и което...“ — Той задраска реда и започна отново: „Едно чернокосо момиче на име Мили, което е неопикуемо красиво, се приближи до мен и погледна дълбоко в очите ми...“ — Задраска и това.

Той се намръщи и се опита да напише още няколко реда:

„Спокойните ѝ кафяви очи обещаваат невероятни радости...“

„Малката ѝ розова уста се изви леко, когато аз...“

„Макар че мъничката ѝ ръка се докосна до моята само за миг...“

Той смачка листа. Петте месеца насилствена самота в космоса си казваха думата. По-добре беше да се върне към основната си задача и да остави Мили за после.

Започна да пише отново:

Има много неща, с които доброжелателният наблюдател би могъл да помогне на тези хора. Но пък съблазънта да не правиш абсолютно нищо от страх да не разрушиш собствената им култура е много силна.

Хедуъл затвори тетрадката си и погледна надясно към далечното село, сега осветено от факли. После отново отвори тетрадката.

Макар собствената им култура да изглежда богата и гъвкава в много отношения, известна помощ от моя страна би могла да им донесе само добро. И аз с удоволствие ще им я дам.

Той затвори отново тетрадката и остави молива.

На следващия ден Хедуъл започна да прави добрини. Той откри, че много от игатийците страдат от малария. След като внимателно подбра антибиотици, той успя да излекува всички, с изключение на най-силно засегнатите. После под негово ръководство туземците пресушиха блатата със заразна вода, където се въдеха комари.

Когато посещаваше и лекуваше болните, Мили го придружаваше. Красивото игатийско момиче бързо научи основните неща и служеше на Хедуъл като компетентна и незаменима медицинска сестра.

Скоро всички по-сериозни болести бяха победени в цялото село. Тогава Хедуъл започна да прекарва дните си в една слънчева пещера, недалеч от селото Игати, където си почиваше и работеше над книгата си.

Свещеникът Лаг свика общоселско събрание по този повод веднага.

— Приятели — заговори старият свещеник. — Нашият приятел Хедуъл направи прекрасни неща за селото. Той излекува болните ни, за да могат да живеят и да се наслаждат на даровете на Тангукари. Сега Хедуъл е изморен и си почива на слънце. Сега Хедуъл очаква наградата, заради която е пристигнал тук.

— Нормално е — каза търговецът Васи. — Трябва пратеникът да получи наградата си. Аз предлагам свещеникът да вдигне жезъла си и да извърши...

— Защо само толкова? — попита Джуеле, който се учеше за свещеник. — Не заслужава ли пратеникът на Тангукари по-добра смърт? Хедуъл заслужава нещо повече от жезъла! Много повече!

— Прав си — съгласи се Васи бавно. — В такъв случай аз предлагам да пъхнем отровни трънчета от легенбери под ноктите му.

— Това може и да е достатъчно добро за един търговец — намеси се Тгара, каменоделецът. — Но не и за Хедуъл. Той заслужава най-жестоката смърт! Аз предлагам да го завържем и да запалим тих огън под петите му, и постепенно...

— Чакайте — прекъсна ги Лаг. — Посланикът заслужава смъртта на посветените. Затова нека той да бъде отведен нежно и спокойно до най-близкия мравуняк и да бъде закопан там до шия.

Чуха се одобрителни възгласи. Тгара възкликна радостно:

— И докато той вика, да бъдат удряни древните церемониални барабани.

— И да има танци за него — намеси се Васи.

— И питиета в негова чест — добави Катага.

Всички се съгласиха, че това е красива смърт.

И така, последните детайли бяха уговорени и бе определено времето за изпълнение. Селото зашумя в религиозен екстаз. Всички колиби бяха украсени с цветя, с изключение на храма на Инструмента, който трябваше да остане такъв, какъвто си е. Жените пееха и се смееха, докато се готвеха за тържеството на смъртта. Само Мили, поради някаква неясна причина, бе мрачна. С наведена глава тя мина през селото и бавно се изкачи по хълма, за да отиде при Хедуъл.

Той бе съблечен до кръста и се печеше под блясъка на двете слънца.

— Здравсти, Мили — каза Хедуъл. — Чух тъпаните. Какво става?

— Ще има тържество — каза Мили и седна до него.

— Много хубаво. Може ли и аз да присъствам?

Мили го погледна и бавно кимна. Сърцето ѝ се разтопяваше пред смелостта му. Този пратеник се придържаше точно към древните ритуали, според които човек трябваше да се прави, че празненството по случай собствената му смърт изобщо не го засяга. Днешните мъже не успяваха да поддържат необходимата сдържаност. Но, разбира се, че посланикът на Тангукари следва правилата по-добре от всички останали.

— Кога ще започне?

— След един час — каза Мили. Преди тя се държеше свободно с него. А сега сърцето ѝ бе натежало и тя се чувстваше потисната. Не знаеше защо. Тя срамежливо погледна ярките му чуждоземни дрехи и червена коса.

— Сигурно ще бъде хубаво — каза Хедуъл. — Да, сигурно ще бъде приятно... — Гласът му се прекъсна. Той огледа през спуснатите си клепачи красивото игатийско момиче, великолепната извивка на шията и раменете ѝ, правата ѝ тъмна коса, и по-скоро почувства лекото ѝ благоухание. Той нервно откъсна стръкче трева.

— Мили — заговори Хедуъл. — Аз...

Думите заглъхнаха върху устните му. Изведнъж, без да помисли, тя се хвърли в прегръдките му.

— О, Мили!

— Хедуъл! — изплака тя и се притисна до него. После внезапно се отдръпна и го изгледа изплашено.

— Какво има, мила? — попита той.

— Хедуъл, има ли още нещо, което да можеш да направиш за селото? Каквото и да е. Моят народ ще ти бъде благодарен.

— Разбира се, че има — каза Хедуъл. — Но мислех първо да си почина, да се отпусна.

— Не! Моля те! — заговори тя. — Онези напоителни канали, за които говореше... Не можеш ли да започнеш да ги правиш сега?

— Щом искаш — отвърна Хедуъл. — Но...

— О, скъпи! — тя скочи на краката си. Хедуъл посегна към нея, но тя отстъпи.

— Няма време! Трябва да побързам и да кажа в селото!

Тя избяга от него. А Хедуъл остана да си мисли за странното държание на извънземните, и по-специално на жените.

Мили хукна към селото и намери свещеника в храма, където той се молеше да получи мъдрост и напътствия. Тя набързо му разказа за новите планове на пратеника за подпомагане на селото.

Старият свещеник кимна бавно.

— Тогава церемонията трябва да бъде отложена. Но я ми кажи, дъще, защо *ти* се интересуваш от това толкова много?

Мили се изчерви и не можа да отговори.

Старият свещеник се усмихна. Но след това лицето му стана строго.

— Разбирам. Но послушай ме, момичето ми. Не позволявай любовта да те отклони от истинската вяра в Тангукари и спазването на

древните традиции на нашето село.

— Разбира се, че не! — отвърна Мили. — Аз просто мисля, че смъртта на посветените не е достатъчно достойна за Хедуъл. Той заслужава повече! Той заслужава... Висшето!

— Вече шестстотин години не е имало човек, който да е бил достоен за Висшето — каза Лаг. — За последен път това стана, когато героят полубог В'ктат спаси игатийската раса от ужасните зверове Хуелва.

— Но Хедуъл също може да стане герой — настоя Мили. — Дай му време, позволи му да се бори! Той ще докаже, че заслужава!

— Може би — замислено произнесе свещеникът. — За селото ще бъде велико събитие... Но помисли си, Мили! Може на Хедуъл да му бъде необходим цял един живот, за да се докаже.

— А не си ли заслужава да се почака? — попита тя.

Старият свещеник поглади жезъла си и челото му се смръщи замислено.

— Може и да си права — каза накрая той. — Да, може би си права. — Той бързо се изправи и я погледна строго.

— Но трябва да ми кажеш истината, Мили. Ти наистина ли се опитваш да го запазиш заради Висшата смърт? Или просто искаш да го запазиш за себе си?

— Той трябва да получи смъртта, която заслужава — отвърна спокойно Мили. Но нямаше смелостта да погледне свещеника в очите.

— Чудя се — заговори отново свещеникът. — Чудя се какво ли таиш в сърцето си. И мисля, че ти клониш към опасна ерес, Мили. Ти, която си една от най-религиозните.

Мили тъкмо щеше да отговори, когато търговецът Васи се втурна в храма.

— Ела бързо! — завика той. — Фермерът Иглай *наруши забраната!*

Дебелият весел фермер бе умрял от ужасна смърт. Минавал по обичайния си път от колибата си към центъра на селото, покрай старото тръново дърво. И без каквото и да било предупреждение, дървото паднало отгоре му. Тръните го бяха пронизали изцяло.

Очевидците казваха, че фермерът изпаднал в конвулсии и стенал повече от час преди да издъхне.

Но бе умрял с усмивка.

Свещеникът огледа тълпата, заобиколила тялото на Иглай. Няколко души криеха усмивките си с длани. Лаг отиде до тръновото дърво и огледа дънера. Виждаха се тънки следи от трион, замаскирани със смола. Свещеникът се обърна към тълпата.

— Често ли стоеше Иглай до това дърво? — попита той.

— Разбира се — отвърна един от другите фермери. — Винаги се хранеше под него.

Тълпата вече се усмихваше открито, горда от постижението на Иглай. Започнаха да си разменят весели закачки.

— Чудех се аз защо все тук се храни.

— Пък и никога не искаше компания. Казваше, че обичал да се храни сам.

— Ха!

— Сигурно всеки ден е рязал по малко.

— Месеци наред вероятно. Това е твърдо дърво.

— Голям хитрец е Иглай.

— Така е! Беше обикновен фермер и никой не би могъл да го нарече религиозен. Но си уреди дяволски хубава смърт!

— Слушайте, добри хора — извика Лаг. — Иглай е направил грях! Само свещеник може да осигури мъчителна смърт!

— Щом свещениците не са разбрали, какво толкова — промърмори някой.

— Е, било грях — обади се друг. — Но пък Иглай си получи красива смърт. Това е важното.

Старият свещеник се отдалечи натъжен. Нищо не можеше да направи. Ако бе хванал Иглай навреме, щеше строго да приложи наказанието. И Иглай никога нямаше да посмее да си уреди друга смърт. Вероятно щеше да си умре тихо и скучно в леглото на преклонна възраст. Но сега вече беше много късно. Фермерът бе получил смъртта си и бе полетял върху крилата ѝ към Рукчанги. Сега беше безсмислено да се моли Бога да наказва Иглай в задгробния му живот, защото фермерът бе там и можеше да се застъпи сам за себе си.

— Никой от вас ли не го е виждал да реже дървото? — попита Лаг.

Но дори и някой да бе видял, нямаше да го каже. Лаг знаеше, че селяните ще се поддържат. Защото въпреки дълбоката религиозност, която се бе опитвал да насажда у тях още от ранно детство, те продължаваха да се опитват да надхитряват свещениците.

Кога ли щяха да разберат, че непозволената смърт никога не може да удовлетвори дотолкова, колкото онази, за която човек се е борил, мечтал и заслужил, и която е получил със съответната церемония.

Той въздъхна. Животът понякога бе толкова тежък товар.

Седмица по-късно Хедуъл записа в дневника си:

„Никога не е имало друга раса като тези игатийци. Вече живея между тях, храня се и пия с тях и наблюдавам церемониите им. Познавам ги и ги разбирам. И сега разбирам колко странни са те.

Най-важното е, че *игатийците не разбират значението на войната!* Представете си само, цивилизовани хора! Никога, през цялата им записана и устно предавана история, не са имали война. Те просто не разбират значението ѝ. И ще ви дам следния пример:

Опитах се да обясня на Катага, бащата на Мили, какво означава война. Човекът се почеса по главата и ме попита:

— Казваш, че много хора убиват много други хора? Това ли е войната?

— Това е част от нея — казах аз. — Хиляди убиват други хиляди.

— В такъв случай — каза Катага, — много хора умират едновременно и по един и същ начин, нали?

— Точно така — отвърнах му аз.

Той обмисли казаното известно време, после се обърна към мен и каза:

— Не е хубаво много хора да умират едновременно по един и същ начин. Не е удовлетворително. Всеки човек

трябва да умре от своята собствена смърт.

Помислете си само, цивилизовани хора, за невероятната наивност на този отговор. И все пак, вижте каква дълбока истина се крие зад тази наивност. Истина, която всички трябва да научим добре.

Освен това тези хора не се карат помежду си, те не се бият, не проливат кръв, тук не съществуват престъпления от любов или омраза, няма убийства. От всичко това се налага заключението, че насилствената смърт е нещо *непознато* сред тези хора. С изключение на инцидентите, разбира се. За съжаление, тук доста често има инциденти и обикновено те са с фатален край. Но това аз го приписвам на дивата природа и на безгрижието на местните жители. Но всъщност дори и инцидентите не минават незабелязано и без да бъдат разследвани. Свещеникът, с когото вече съм доста добър приятел, осъжда честотата на инцидентите и непрекъснато проповядва против тях. Той винаги предупреждава хората да внимават повече.

Той е добър човек.

А сега, аз пиша последната и най-прекрасна новина.

(Хедуъл се усмихна несъзнателно, поколеба се за миг и започна да пише отново.)

Мили се съгласи да ми стане съпруга! Щом приключи с писането, ще започне церемонията. Празненствата вече започнаха и се приготвят трапезите. Чувствам се най-щастливият от мъжете, защото Мили е красавица. И също така най-необикновената жена на света.

Тя притежава много силно социално съзнание. Даже *прекалено* силно, бих казал. Тя непрекъснато настоява да работя за селото. И аз направих много. Построих им напоителна система, запознах ги с няколко сорта бързорастящи плодове, научих ги да добиват метали и доста други неща. Списъкът е твърде дълъг. А тя иска да продължавам. Да направя много, много повече.

Но този път аз ѝ тропнах с крак. Имам право на почивка. Искам един дълъг и безоблачен меден месец, а след това година или повече да се пека под слънцето и да завърша книгата си.

Мили просто не може да ме разбере. Тя продължава да се опитва да ме убеди, че аз *трябва* да продължавам да работя. И ми говори за някаква церемония, която включва «Висшето» (ако преводът ми на думата е правилен).

Но аз свърших достатъчно работа. И отказвам да работя поне една-две години.

Тази «Висша» церемония ще се проведе веднага след сватбата ни. Предполагам, че е някаква висока награда или нещо друго, с което тези хора искат да ме възнаградят. Аз вече заявих готовността си да я приема. Сигурно ще бъде интересно.“

За сватбата цялото село, водено от стария свещеник, се насочи към високия връх, където се извършваха всички бракосъчетания. Мъжете носеха церемониална украса от пера, а жените бяха обсипани с украшения от мидени черупки и блестящи камъни. Четирима яки селяни по средата на процесията носеха върху раменете си странен апарат. Хедуъл само го зърна, но разбра, че са го взели след религиозна церемония от колибата с гладък черен покрив, която изглежда беше някакъв храм.

Те преминаха един по един по тресящия се мост от лиани. Катага, който се движеше последен, се усмихна на себе си и тайничко прокара ножа си по отслабеното място.

Върхът представляваше тясна площадка върху черна скала, надвесена над морето. Хедуъл и Мили стояха в края, застанали с лице към свещеника. Хората затихнаха, когато Лаг вдигна ръце.

— О, велики Тангукари! — извика свещеникът. — Благослови този мъж, Хедуъл, твоя пратеник, който дойде при нас от небето с блестящо превозно средство и който се отдаде в служба на Игати така, както никой досега. И благослови твоята дъщеря Мили. Научи я да

обича спомена за съпруга си... *И да остане все така привързана към вярата на племето си.*

Свещеникът погледна строго Мили, когато казваше това. А Мили, с вдигната високо глава, отвърна на погледа му.

— А сега — продължи свещеникът, — ви обявявам за мъж и жена!

Хедуъл прегърна жена си и я целуна. Хората завикаха радостно. И Катага се усмихна прикрито.

— А сега — заяви с най-топлия си глас свещеникът, — имам една хубава новина за теб, Хедуъл. Чудесна новина!

— О? — произнесе Хедуъл и с нежелание пусна съпругата си.

— Ние те оценихме — каза Лаг. — И решихме, че ти заслужаваш... Великото!

— Ами, благодаря — каза Хедуъл.

Свещеникът даде знак. Четиримата мъже със странния апарат, който Хедуъл само бе зърнал, се приближиха. Сега той видя, че това е платформа с размерите на голямо легло, изработена от някакво изглеждащо много старо черно дърво. Към рамката имаше привързани различни бодили, куки, изострени мидени черупки и заострени като игли тръни. Имаше и чаши, които още бяха празни. И имаше още други неща със странни форми, чието предназначение бе неизвестно за Хедуъл.

— От шестстотин години Инструментът не е излизал от храма си — каза Лаг. — Не е излизал от дните, когато В'ктат, богът-герой, собственооръчно спаси игатийския народ от унищожение. Но сега го изнесохме заради теб, Хедуъл!

— Нямахте нужда. Аз не заслужавам — каза Хедуъл.

От тълпата се чу шепот при доказателството за голямата му скромност.

— Повярвай на мен — каза Лаг. — *Ти заслужаваш.* Приемаш ли Великото, Хедуъл?

Хедуъл погледна към Мили. Не можа за разбере изражението на красивото ѝ лице. Погледна и към свещеника. Лицето на Лаг беше безстрастно. Тълпата бе замряла. Хедуъл погледна Инструмента. Не му харесваше видът му. И в ума му се зароди едно съмнение.

Дали не бе сгрешил при оценката на тези хора? Този Инструмент вероятно е бил използван за мъчение в древността. Тези бодли и

куки... Но пък за какво бяха останалите неща? Хедуъл се замисли дълбоко и когато си представи евентуалното им предназначение потръпна. Тълпата се бе събрала пред него. Зад гърба му бе острият връх на скалата и почти триста метровата пропаст под нея. Хедуъл отново погледна към Мили.

Любовта и доверието върху лицето ѝ можеха да се разчетат безпогрешно.

Той погледна към селяните и видя тревогата им за него. И от какво се боеше? Те никога не биха направили нещо, с което да го наранят. Особено след всичко, което бе извършил за селото им.

Инструментът без съмнение имаше някакво символично значение.

— Приемам Висшето — каза Хедуъл на свещеника.

Селяните завикаха радостно и от планините им отвърна многогласно ехо. Те го обградиха усмихнати и започнаха да го поздравяват.

— Церемонията ще се извърши веднага — каза свещеникът. — В селото, пред статуята на Тангукари.

Всички веднага тръгнаха обратно, водени от свещеника. Хедуъл и булката му се движеха по средата на веригата. Мили още не бе казала дума след церемонията.

Те мълчаливо преминаха по клатушкация се мост от лиани. От другата страна селяните се насъбраха около Хедуъл и започнаха да се натискат по-наблизо до него. Той почувства нещо като клаустрофобия. И си каза, че ако не беше убеден в природната им доброта, би помислил, че като че ли му завиждат.

Отпред се виждаше селото и олтарът на Тангукари. Свещеникът забърза нататък.

Изведнъж се чу вик. Всички се обърнаха и хукнаха към моста.

Застанал на брега на реката, Хедуъл видя какво се бе случило. Катага, бащата на Мили, бе вървял в края на процесията. Когато бе стигнал средата на моста, главната поддържаща лиана неочаквано се бе скъсала. Катага бе успял да се хване за една по-тънка лиана, но само за миг. Докато селяните гледаха, хватката му се отпусна и той падна в реката. Хедуъл гледаше, замръзнал от ужас. Видя всичко като насън: падането на Катага, усмивката на отчаяна смелост върху лицето му, буйната бяла пяна на бързите води на реката, острите скали отпред.

Това сигурно би била ужасна смърт.

— Не може ли да плува? — попита Хедуъл Мили.

— Не — каза момичето. — Той отказа да се научи... О, татко!
Как можа!

Буйната бяла пяна плашеше Хедуъл повече от всичко. Повече от пустотата на космоса. Но бащата на съпругата му беше в опасност. Един мъж е длъжен да действа при подобни обстоятелства.

Той се хвърли с главата надолу в ледената вода.

Катага бе почти в безсъзнание, когато Хедуъл стигна до него, което беше добре, защото игатиецът не се задържа, когато Хедуъл го хвана за косата и започна да плува бързо към близкия бряг. Но не успя да го достигне. Теченията отнесоха двамата настрани, като ги блъскаха и въртяха, потапяха и изкарваха към повърхността. С невероятното усилие Хедуъл успя да избегне първата скала. Но отпред се виждаха още.

Селяните тичаха по брега и му викаха.

С последни усилия Хедуъл се бореше да се доближи до брега. Една подводна скала го одра и той едва удържаше Катага. Игатиецът бе дошъл на себе си и започна да се дърпа.

— Не се предавай, старче — задъхано извика Хедуъл. Брегът бързо отминаваше. Хедуъл се приближи на три метра от него, а после течението започна отново да го отдалечава.

С последно усилие той успя да се хване за един надвиснал клон и да се издърпа нагоре. Само след миг, водени от свещеника, селяните измъкнаха двамата мъже на безопасност върху брега.

Занесоха ги в селото. Когато Хедуъл успя отново да започне да диша нормално, той се обърна и се усмихна изморено на Катага.

— За малко, старче — каза той.

— Натрапник! — изръмжа Катага. Той се изплю върху Хедуъл и се отдалечи. Хедуъл го изгледа и се почеса по главата.

— Трябва да е откачил — каза той. — Е, ще започваме ли Великото?

Селяните го обградиха със заплашителни лица.

— Ха! Великото му се искало!

— Човек като него.

— След като изтръгна горкия Катага от реката, още има смелостта да...

— Собственият му тъст, а той да му спасява живота!

— Такъв човек — обобща търговецът Васи — не заслужава изобщо да умре!

Хедуъл се чудеше дали всички те не са откачили нещо. Той се изправи леко разстроен и се обърна към свещеника.

— Какво означава това? — попита го Хедуъл.

Лаг гледаше тъжно и бе пребледнял. Той стисна устни и не пожела да му отговори.

— Няма ли да получа церемонията за Великото? — попита го жално Хедуъл.

— Ти наистина я *заслужаваш* — каза свещеникът. — Ако някой някога е заслужавал Великото, то това си ти, Хедуъл. Чувствам, че би трябвало да я получиш като част от една абстрактна справедливост. Но тук има нещо повече от абстрактна справедливост. Има принципи за съчувствие и човешка справедливост, които са скъпи на Тангукари. Според тези принципи, Хедуъл, ти направи нещо ужасно и нехуманно, като спаси Катага от реката. Боя се, че твоите действия са непостижими.

Хедуъл не знаеше какво да каже. Явно имаше някакво табу срещу спасяването на хора, паднали в реката. Но как биха могли да очакват от него да знае? Как можеха да позволят нещо толкова дребно да провали всичко онова, което бе направил за тях?

— Няма ли поне *някаква* церемония, която бихте могли да извършите за мен? — замоли се той. — Аз ви харесвам и искам да живея сред вас. Сигурно би могло да се направи нещо.

Очите на стария свещеник се насълзиха от съчувствие. Той стисна жезъла си и започна да го вдига.

Но бе спрял от застрашителното ръмжене на тълпата.

— Нищо не мога да направя — каза той. — Напусни ни, фалшив пратенико. Напусни ни, о, Хедуъл, който не заслужава да умре!

— Добре! — извика Хедуъл, внезапно ядосан. — Вървете по дяволите, мръсни диваци. Не бих останал тук, даже и да ме бяхте молили. Тръгваме. Идваш ли с мен, Мили?

Момичето примигна конвулсивно, погледна Хедуъл, а после свещеника. Последва дълго мълчание. После свещеникът прошепна:

— Не забравяй баща си, Мили. Не забравяй вярата на народа си.

Гордата малка брадичка на Мили се вдигна нагоре.

— Аз знам какви са ми задълженията — каза тя. — Да тръгваме, Ричард, скъпи.

— Хайде — каза Хедуъл. Той се насочи към космическия си кораб, следван от Мили.

Старият свещеник ги гледаше отчаяно.

— Мили! — сърцераздирателно извика той веднъж. Но Мили не се обърна. Той я видя да влиза в кораба и вратата се затвори.

Само след минути сребрилата сфера се обви с червени и синкави пламъци. Тя се вдигна нагоре, засили се, превърна се в точка и се изгуби в небето.

По бузите на стария свещеник се стичаха сълзи, докато гледаше как корабът изчезва.

Часове по-късно Хедуъл заговори:

— Скъпа, вода те към Земята, планетата, откъдето дойдох. Там ще ти хареса.

— Знам — прошепна Мили, докато гледаше през люка към блестящите точки на звездите.

Някъде там, между тях, бе нейният дом, загубен завинаги. Тя вече изпитваше носталгия. Но нямаше друг избор. Поне за нея. Една жена трябва да бъде с мъжа, когото обича. И една жена, която обича истински, никога не губи вяра в мъжа си.

Мили не бе загубила вяра в Хедуъл.

Тя опипа малката кама, скрита в дрехата ѝ. Камата бе намазана с невероятно мъчителна бавнодействаща отрова. Тя бе фамилно наследство, което трябваше да бъде употребено, когато наоколо не се намира нито един свещеник и бе предназначена само за най-любимия човек.

— Досега съм си губил времето — каза Хедуъл. — Но с твоя помощ ще извърша велики дела. Ти ще се гордееш с мен, любима.

Мили знаеше, че той не лъже. Някой ден, помисли си тя, Хедуъл ще изкупи греха си спрямо баща ѝ. Може би това ще стане догодина. И тогава тя ще му даде най-ценното нещо, което една жена може да даде на един мъж.

Мъчителна смърт.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.